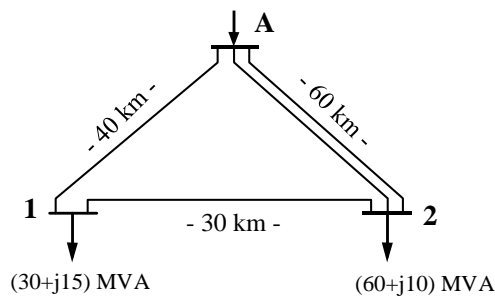

II КОЛОКВИУМ ПО ПРЕДМЕТОТ „ЕЛЕКТРИЧНИ МРЕЖИ“

1. Задача. На сликата 1 е прикажана 110 kV мрежа која се состои од три делници: „A-1“, „A-2“ и „1-2“ чишто должини, изразени во km, се прикажани на самата слика. Сите водови од мрежата се со исти подолжни параметри $\underline{z} = (r + jx) = (0,1 + j0,4) \Omega/\text{km}$. На сликата се прикажани и оптоварувањата на потрошувачите. Напонот во напојната точка се држи на константна вредност $U_A = 113 \text{ kV}$. Потребно е:

- а) Да се пресметаат приближно тековите на моќности во мрежата, притоа да се занемари капацитивноста на водовите. Да се одреди точката/точките на раздел на активна и реактивна моќност.
- б) Со користење на приближните текови на моќности во мрежата да се пресметаат загубите моќност во мрежата и напоните во јазлите 1 и 2. (При пресметка на загубите на моќност да се користи номинален напон. При пресметка на напоните да се занемари попречната компонента на падот на напон)

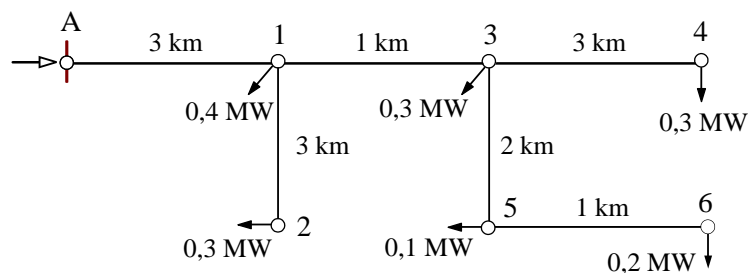

Слика 1. Прстенеста 110 kV мрежа

2. Задача. На сликата 2 е прикажан 10 kV извод од една радијална дистрибутивна мрежа. Должините на водовите (km) и максималните активни моќности на потрошувачите (MW) се дадени на самата слика. Сите потрошувачи се од ист тип и имаат фактор на моќност $\cos \varphi = 0,9$.

Да се одреди главната магистрала на мрежата и да се изврши нејзино димензионирање според критериумот константна густина на струја.

Дозволената загуба на напон во мрежата изнесува $\Delta U_{\text{дозв.}} = 5\%$. Податоците за расположливите пресеци на спроводниците и нивните параметри се дадени во табела 1.

Слика 2. Радијална дистрибутивна мрежа

Табела 1. Податоци за подолжните параметри на СН надземни водови

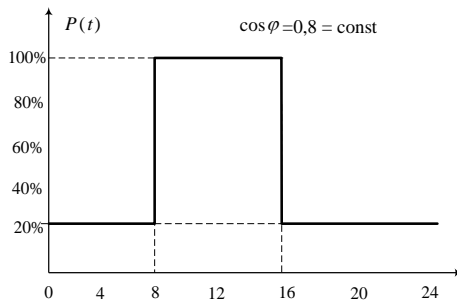
Al/Fe	16/2,5	25/4	35/6	50/8	70/12	95/15
$r, (\Omega/\text{km})$	2,042	1,313	0,911	0,647	0,447	0,331
$x, (\Omega/\text{km})$	0,406	0,391	0,380	0,370	0,357	0,348
$I_d, (\text{A})$	90	125	145	170	235	290
$S_d, (\text{kVA})$	1559	2165	2511	2944	4070	5023

3. Задача. На трансформаторска станица 10/0,4 се приклучени:

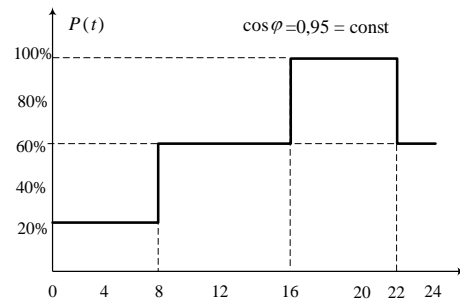
- индустриски потрошувач чијшто дијаграм на оптоварување е претставен на слика 3 со максимална моќност $P_{IM} = 400 \text{ kW}$ и фактор на моќност $\cos \varphi_I = 0,8$ кој е константен преку целиот ден и
- група на домаќинства чијшто дијаграм на оптоварување е претставен на слика 4 и имаат максимална моќност $P_{DM} = 300 \text{ kW}$ и фактор на моќност $\cos \varphi_D = 0,95$ кој е константен преку целиот ден.

Да се пресметаат дневните загуби на електрична енергија во трансформаторот во kW и % во однос на вкупната испорачана енергија.

Податоци за TR: 1000 kVA; 10/0,4 kV/kV; $u_k\% = 5\%$; $\Delta P_{Cim} = 8 \text{ kW}$; $i_0\% = 1,5\%$; $\Delta P_{Fe} = 2 \text{ kW}$

Слика 3. Дијаграм на оптоварување - индустрија

Слика 4. Дијаграм на оптоварување - домаќинства

Време 120 мин. 1а) 20%, 1б) 15%, 2а) 35%; 3) 30%

РЕШЕНИЈА НА ЗАДАЧИТЕ

1. Задача.

а) Пресметка на приближни текови на моќност:

$$\underline{S}_{A-1} = \underline{S}_1 \frac{l_{1B}}{l_{AB}} + \underline{S}_2 \frac{l_{2B}}{l_{AB}} = (30 + j15) \frac{60}{100} + (60 + j10) \frac{30}{100} = (36 + j12) \text{ MVA}$$

$$\underline{S}_{1-2} = \underline{S}_{A-1} - \underline{S}_1 = (6 - j3) \text{ MVA}; \quad \underline{S}_{A-2} = \underline{S}_2 - \underline{S}_{1-2} = (54 + j13) \text{ MVA}$$

Јазолот 1 е точка на раздел за реактивна, додека јазолот 2 е раздел за активна моќност.

б) Загубите на моќност $\Delta \underline{S}$ ќе бидат:

$$\Delta \underline{S}_{A-1} = \frac{P_{A-1}^2 + Q_{A-1}^2}{U_n^2} \cdot (r + jx) \cdot l_{A1} = \frac{36^2 + 12^2}{110^2} \cdot (0,1 + j0,4) \cdot 40 = (0,476 + j1,904) \text{ MVA};$$

$$\Delta \underline{S}_{1-2} = \frac{P_{1-2}^2 + Q_{1-2}^2}{U_n^2} \cdot (r + jx) \cdot l_{12} = \frac{6^2 + 3^2}{110^2} \cdot (0,1 + j0,4) \cdot 30 = (0,011 + j0,045) \text{ MVA};$$

$$\Delta \underline{S}_{A-2} = \frac{P_{A-2}^2 + Q_{A-2}^2}{U_n^2} \cdot (r + jx) \cdot l_{A2} = \frac{54^2 + 13^2}{110^2} \cdot (0,1 + j0,4) \cdot 30 = (0,765 + j3,060) \text{ MVA}$$

Напоните во јазлите се:

$$U_1 \approx U_A - \frac{P_{A-1} \cdot r + Q_{A-1} \cdot x}{U_A} \cdot l_{A1} = 113 - \frac{36 \cdot 0,1 + 12 \cdot 0,4}{113} \cdot 40 = 110,027 \text{ kV}$$

$$U_2 \approx U_A - \frac{P_{A-2} \cdot r + Q_{A-2} \cdot x}{U_A} \cdot l_{A2} = 113 - \frac{54 \cdot 0,1 + 13 \cdot 0,4}{113} \cdot 30 = 110,186 \text{ kV}$$

2. Задача.

а) Избор на главна магистрала:

$$\Sigma_2 = 1,6 \cdot 3 + 0,3 \cdot 3 = 5,7 \text{ MW} \cdot \text{km}; \quad \Sigma_6 = 1,6 \cdot 3 + 0,9 \cdot 1 + 0,3 \cdot 2 + 0,2 \cdot 1 = 6,5 \text{ MW} \cdot \text{km}$$

$$\Sigma_4 = 1,6 \cdot 3 + 0,9 \cdot 1 + 0,3 \cdot 3 = 6,6 \text{ MW} \cdot \text{km} \quad \text{главна магистрала } \omega_4 = \{1, 3, 4\}$$

Димензионирање на главна магистрала:

$$\Delta U_r = \frac{x_{sr}}{U_n} \sum_{i \in \omega_4} Q_{\Sigma i} l_i = \frac{x_{sr}}{U_n} \tan \varphi \cdot \sum_{i \in \omega_4} P_{\Sigma i} l_i = \frac{0,375}{10} \cdot 0,484 \cdot 6,6 = 0,120 \text{ kV};$$

$$\Delta U_{a \text{ doz}} = \Delta U_{\text{doz}} - \Delta U_r = 0,5 - 0,120 = 0,380 \text{ kV};$$

$$J_{\text{const}} \geq \frac{\kappa \cdot \Delta U_{a \text{ doz}}}{\sqrt{3} \cdot \cos \varphi \cdot \sum l_i} = \frac{32 \cdot 0,380}{\sqrt{3} \cdot 0,9 \cdot 7} = 1,114 \text{ A/mm}^2;$$

$$A_{A-1} = \frac{P_{\Sigma A-1}}{\cos \varphi \cdot \sqrt{3} \cdot U_n \cdot J_{\text{const}}} = 92 \text{ mm}^2 \quad \text{се избира } 95 \text{ mm}^2.$$

$$A_{1-3} = \frac{P_{\Sigma 1-3}}{\cos \varphi \cdot \sqrt{3} \cdot U_n \cdot J_{\text{const}}} = 52 \text{ mm}^2 \quad \text{се избира } 50 \text{ mm}^2.$$

$$A_{3-5} = \frac{P_{\Sigma 3-5}}{\cos \varphi \cdot \sqrt{3} \cdot U_n \cdot J_{\text{const}}} = 17 \text{ mm}^2 \quad \text{се избира } 16 \text{ mm}^2;$$

Проверка:

$$\Delta U = \frac{(r_{95} + \tan \varphi \cdot x_{95})}{U_n} \cdot P_{A-1} l_{A-1} + \frac{(r_{50} + \tan \varphi \cdot x_{50})}{U_n} \cdot P_{1-3} l_{1-3} + \frac{(r_{16} + \tan \varphi \cdot x_{16})}{U_n} \cdot P_{3-4} l_{3-4}$$

$\Delta U = 0,515 \text{ kV} > \Delta U_{\text{доz}}$, треба да се избере пресек од 25 mm^2 за делницата 3-4 или 70 mm^2 за делницата 1-3.

3. Задача.

време	Pd (kW)	Qd (kvar)	Pi (kW)	Qi (kvar)	Pt (kW)	Qt (kW)	St (kVA)	τ (h)
0 - 8	60	19.7	80	60	140	79.7	161.1	10.98
8 - 16	180	59.2	400	300	580	359.2	682.2	
16 - 22	300	98.6	80	60	380	158.6	411.8	
22- 24	180	59.2	80	60	260	119.2	286.0	

Пресметка на време на загуби:

$$\tau = \sum_{i=1}^n \frac{S_i^2}{S_M^2} \cdot \Delta t_i = \left(\frac{161,1^2}{682,1^2} \cdot 8 + 1 \cdot 8 + \frac{411,8^2}{682,1^2} \cdot 6 + \frac{286^2}{682,1^2} \cdot 2 \right) = 10,98 \text{ h}$$

Пресметка на загуби на моќност и енергија:

$$\Delta W_T = \Delta P_{Fe} \cdot T + \Delta P_{Cun} \cdot \left(\frac{S_M}{S_{nT}} \right)^2 \cdot \tau = 2 \cdot 24 + 8 \cdot \left(\frac{682,2}{1000} \right)^2 \cdot 10,98 = 88,9 \text{ kWh/ден};$$

Пресметка на вкупна енергија:

$$W = P_{IM} \cdot (0,2 \cdot 16 + 1 \cdot 8) + P_{DM} (0,2 \cdot 8 + 0,6 \cdot 10 + 1 \cdot 6) = 8560 \text{ kWh/ден}$$

Пресметка на загуби на енергија во %:

$$\Delta W \% = \frac{\Delta W}{W} \cdot 100 = 1,04\%$$